



ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A43010514
A43-0068-15/16

SPRIEDUMS Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2015.gada 29.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Konošonoka,
tiesneses I.Amona un S.Gintere,

piedaloties pieteicējas SIA „Transporta telemātikas sistēmas” pārstāvjiem AB un zvērinātam advokātam CD, kā arī atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvjiem EF un GH,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Transporta telemātikas sistēmas” pieteikumu par Konkurences padomes 2013.gada 13.decembra lēmuma Nr.E02-63 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes 2013.gada 13.decembra lēmumu Nr.E02-63 (turpmāk – Lēmums) pieteicējas SIA „Transporta telemātikas sistēmas” darbībā konstatēts Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā un 2.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums un uzlikts naudas sods 2275,39 latu apmērā.

[2] Pieteicēja vērsās tiesā, lūdzot atcelt Lēmumu.
Pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[2.1] VSIA „Autotransporta direkcija” (turpmāk – Direkcija) vienotās sabiedriskā transporta biļešu tirdzniecības, rezervēšanas un uzskaites sistēmas (turpmāk – VBTS) izstrādi uzticēja SIA „S Fabrika”.

Sākotnēji VBTS darbība notika caur telemātikas iekārtu, savietošanas modulis starp VBTS, telemātikas iekārtu un kases aparātu tika izstrādāts,

ņemot vērā SIA „Nordeka serviss” kases aparātu BSA-4. Pieteicēja telemātikas iekārtas izstrādē tika piesaistīta kā apakšuzņēmēja.

[2.2] Pieteicēja, ienākot kases aparātu tirdzniecības un apkalpošanas tirgū, izvēlējās pārvadātājiem piedāvāt kases aparātu NEW 8110.

[2.3] SIA „Nordeka serviss” un SIA „Intelligent Systems” vēlējās iegūt datus, kuri bija savietojamas modulim starp VBTS un telemātikas iekārtu. Minētos datus nevarēja nodot tādēļ, ka tā tika veidota ar specifisku programnodrošinājumu un tai nebija vienota standarta savietojamībai ar citām telemātikas iekārtām vai bez tās. Šāda informācijas nodošana apdraudētu VBTS drošību.

Savukārt pēc VBTS audita veikšanas Direkcija pieņēma lēmumu par vienota VBTS datu bāzes datu apmaiņas standarta (turpmāk – Vārteja) izstrādi, kas nodrošinātu ikvienam sistēmas lietotājam pieslēgumu VBTS.

[2.4] Konkurences padomes secinājums, ka pieteicējai ir iespēja rīkoties neatkarīgi no Direkcijas, konkurentiem un citām ieinteresētām personām, nav pamatots, jo pieteicēja kā Direkcijas VBTS uzturētāja darbojas līguma ietvaros un saskaņā ar Direkcijas norādījumiem. Pieteicēja kā kases aparātu izplatītāja darbojās attiecīgajā tirgū, bet kā kases aparātu apkalpojošais dienests pieteicēja darbojās saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem.

[2.5] Konkurences padomes secinājums, ka pieteicēja dominējošo stāvokli ļaunprātīgi izmantojusi datu bāzes uzturēšanas pakalpojumu tirgū, ir pretrunā Lēmumā konstatētajam. Proti, Lēmumā secināts, ka pieteicēja ir radījusi stratēģiskas barjeras citiem komersantiem, lai tie nevarētu ienākt kases aparātu un telemātikas izplatīšanas tirgū, kas izpaudās kā tehniskās informācijas nesniegšana un tehniskās attīstības kavēšana.

[2.6] Konkurences padome nav ņēmusi vērā apstākli, ka pieteicēja nedrīkstēja sniegt tehnisko informāciju par VSIA „Autotransporta direkcija” darbības posmu, kas saistīta ar savietojamību starp VBTS un telemātikas iekārtu (GPS/GPRS moduli). Šādas informācijas nodošana varēja apdraudēt VBTS darbību, kas novestu pie datu nekontrolētas noplūdes un nepareizas informācijas ievades VBTS un VBTS sabrukuma, kā rezultātā varēja rasties būtisks kaitējums valstij.

[2.7] Saņemot pieprasījumus no SIA „Nordeka serviss” un izpētot VBTS darbību kopumā, tika konstatēti sistēmas darbības trūkumi, kuras risinājums bija Vārteja, kas arī tika izstrādāta.

[2.8] Šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka pieteicēja ļaunprātīgi izmantoja dominējošo stāvokli, lai gūtu priekšrocības pār citiem tirgus dalībniekiem. Tieši pretēji, VBTS sākotnēji tika izstrādāta par labu SIA „Nordeka serviss”.

[3] Paskaidrojumos Administratīvajai apgabaltiesai Konkurences padome norāda, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz šādiem argumentiem.

[3.1] Pieteicēja ir vienīgā VBTS uzturētāja un neizbēgama darījumu partnere VBTS datu bāzes lietotājiem un konkurentiem, kuri vēlas savas iekārtas savietot ar VBTS datu bāzi un piedāvāt tās VBTS lietotājiem.

[3.2] Līgums, kas noslēgts starp pieteicēju un Direkciju par VBTS datu bāzes uzturēšanas pakalpojumu sniegšanu, piešķir pieteicējai ekskluzīvas tiesības uzturēt VBTS datu bāzi. Ekskluzīvās tiesības konkrētajā gadījumā nozīmē to, ka tirgū nepastāv piedāvājuma puses aizvietojamība, jo neviens cits tirgus dalībnieks, izņemot pieteicēju, nenodrošina VBTS datu bāzes uzturēšanu un neviens cits nevar dot lietotājiem (pārvadātājiem) piekļuvi VBTS datu bāzei, kuriem ir pienākums izmantot to atbilstoši Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumam un Ministru kabineta 2007.gada 2.oktobra noteikumiem Nr.676 „Vienotas sabiedriskā transporta biļešu tirdzniecības, rezervēšanas un uzskaites sistēmas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr.676).

Piešķirtās ekskluzīvās tiesības un neizbēgamā darījumu partnera stāvoklis raksturo pieteicējas spēju darboties neatkarīgi no citiem tirgus dalībniekiem gan horizontālā (konkurentiem), gan vertikālā (lietotājiem) līmenī. Šādas tiesības, iespējas un tirgus vara VBTS datu bāzes uzturēšanā veido pieteicējas dominējošo stāvokli.

[3.3] Dominējošais stāvoklis VBTS datu bāzes uzturēšanas pakalpojumu tirgū ļāva pieteicējai kontrolēt ar VBTS datu bāzes uzturēšanu saistītos tirgus – telemātikas iekārtu tirgu un kases aparātu ar GPS/GPRS moduli tirgu. Atšķirībā no VBTS datu bāzes uzturēšanas tirgus, kurā pieteicēja darbojās kā vienīgais datu bāzes uzturētājs, saistītie tirgi bija atvērti konkurencei. Jebkurš tirgus dalībnieks varētu piedāvāt tirgū telemātikas iekārtas un kases aparātus ar GPS/GPRS moduli, ja vien šīs iekārtas tiktu savietotas ar VBTS datu bāzi.

Pieteicēja, izmantojot savu stāvokli, spēja ierobežot konkurentu piekļuvi saistītajiem tirgiem un kavēt jaunu iekārtu ieviešanu tirgū, kas konkurētu ar pašas pieteicējas izplatītajām iekārtām. Pieteicēja nesniedza tehnisko informāciju, nepieciešamu iekārtu savietošanai ar VBTS datu bāzi, kā arī atteicās patstāvīgi par maksu savietot konkurentu iekārtas.

[3.4] Pieteicējas apgalvojumi, ka tā nedrīkstēja sniegt tehnisko informāciju, neattaisno izdarīto pārkāpumu. Pieteicēja, atrodoties dominējošā stāvoklī VBTS datu bāzes uzturēšanas tirgū, nevarēja liegt vai kavēt citu tirgus dalībnieku spēju rast risinājumu to piedāvāto telemātikas iekārtu un kases aparātu savietošanai ar VBTS datu bāzi. Savietošanu bija iespējams izdarīt gan sniedzot tehnisko informāciju par datu apmaiņas formātu ar VBTS datu bāzi, gan pieteicējai patstāvīgi veicot konkrētās iekārtas savietošanu ar VBTS datu bāzi.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji uzturēja pieteikumu uz tajā norādīto argumentu pamata.

Padomes pārstāvji pieteikumu neatzina uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem.

Motīvu daļa

[5] Administratīvā apgabaltiesa, uzklusējusi procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots.

[6] Konkurences likums skaidro dominējošo stāvokli kā tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisku (saimniecisku) stāvokli konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem (Konkurences likuma 1.panta 1.punkts).

Konkurences likuma 13.panta pirmā daļa noteic, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkāda veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Arī Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.pants aizliedz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Konkurences likumi neaizliedz tirgus dalībnieka dominējošu stāvokli un tā izmantošanu, jo tas pieder pie brīva tirgus būtības, ka katrs tirgus dalībnieks meklē iespēju iegūt cita tirgus dalībnieka daļu. Likumi aizliedz šādas tirgus varas ļaunprātīgu izmantošanu (*sal. sk. Augstākās tiesas 2011.gada 7.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-17/2011 5.punktu, 2007.gada 15.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-15/2007 11.3.punktu*).

[7] Lai noteiktu, vai tirgus dalībnieks ļaunprātīgi izmanto dominējošo stāvokli, vispirms noteicams, vai vispār tirgus dalībniekam ir dominējošais stāvoklis. Tādēļ ir jānoteic tirgus, kurā tirgus dalībnieks atrodas (*sk. Augstākās tiesas 2008.gada 4.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-511/2008 9.punktu*). Konkrētais tirgus ir norobežojams saturiski, ģeogrāfiski un laika ziņā (*sk. Augstākās tiesas 2011.gada 7.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-17/2011 6.punktu*).

[8] Lēmumā atzīts, ka par konkrēto tirgu izskatāmās lietas ietvaros nosakāms VBTS datu bāzes uzturēšanas pakalpojumu tirgus Latvijas teritorijā. Šāds secinājums izdarīts, ņemot vērā pieteicējas sniegto pakalpojumu saturu, kāds tas izriet no pieteicējas un Direkcijas noslēgtajiem līgumiem, normatīvo aktu regulējumu, faktoros, kas ietekmē konkurences apstākļus VBTS datu bāzes uzturēšanas pakalpojuma tirgū.

Pieteicēja minētos secinājumus nav apstrīdējusi. Arī apgabaltiesa nekonstatē apstākļus, kas norādītu uz šo secinājumu nepareizību.

Tālāk vērtējams, vai pieteicēja konkrētajā tirgū (VBTS datu bāzes uzturēšanas pakalpojumu tirgus Latvijas teritorijā) atrodas dominējošā stāvoklī.

[9] Kā izriet no iepriekš norādītās dominējošā stāvokļa definīcijas (*šā sprieduma 6.punkts*) un Eiropas Savienības Tiesas atziņām, dominējošais stāvoklis ir tāda uzņēmumam piemītoša ekonomiska vara, kas piešķir tam spēju rīkoties ievērojamā mērā neatkarīgi no saviem konkurentiem, pircējiem un patērētājiem un kas tādējādi ļauj uzņēmumam likt šķēršļus efektīvai konkurencei konkrētajā tirgū (*sk., piemēram, Eiropas Savienības Tiesas 1978.gada 14.februāra sprieduma lietā C-27/76 65.punktu, 2009.gada 2.aprīļa sprieduma lietā C-202/07 P 103.punktu, 2010.gada 14.oktobra sprieduma lietā C-280/08 P 170.punktu, 2011.gada 17.februāra sprieduma lietā C-52/09 23.punktu*).

Konkrētajā gadījumā Konkurences padome vērtējumu par pieteicējai piemītošo tirgus varu ir balstījusi uz šādiem faktoriem:

- 1) normatīvais regulējums attiecībā uz VBTS lietotājiem;
- 2) pieteicējas loma un tai pieejšie resursi, sniedzot VBTS datu bāzes uzturēšanas pakalpojumu;
- 3) Direkcijas loma VBTS datu bāzes uzturēšanas pakalpojuma sniegšanā;
- 4) VBTS datu bāzes lietotāju un citu ieinteresēto personu rīcības iespējas konkrētajā tirgū.

Pārbaudot šo vērtējumu, izdarāmi tālāk minētie secinājumi.

[10] Atbilstoši noteikumu Nr.676 3.punktam gan pārvadātājam, gan arī ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistīto pakalpojumu sniedzējiem ir nepieciešams lietot sistēmu biļešu tirdzniecībā un rezervēšanā.

Sistēmas darbībai nepieciešamās informācijas saņemšanu no sistēmas lietotājiem (pārvadātājiem un pakalpojumu sniedzējiem), tās apstrādi, apkopošanu un aktualizēšanu nodrošina Direkcija, izveidojot un uzturot attiecīgu datubāzi (noteikumu Nr.676 4.punkts).

Izpildot minētās prasības, ir izveidota VBTS datu bāze. Lai nodrošinātu VBTS lietotāja darbību šajā sistēmā, ir nepieciešama iekārta (piemēram, kases aparāts, telemātikas iekārta), kas ir savietota ar VBTS datu bāzi. Secīgi, kā pamatoti norādīts Lēmumā, nepieciešama tehniskā risinājuma izstrāde, lai nodrošinātu datu nosūtīšanu no/uz VBTS datu bāzi. Savukārt viens no šāda tehniskā risinājuma izstrādes priekšnoteikumiem ir tehniskās informācijas pieejamība par iekārtām, kuras nepieciešams savietot. Iekārtu savietošanas pakalpojuma sniegšana neietilpst pieteicējas kā VBTS datu bāzes uzturētāja pienākumos. Vienlaikus tomēr pieteicējai, sniedzot VBTS datu bāzes uzturēšanas pakalpojumus, ir pieejama tehniskā informācija par VBTS datu bāzes uzbūvi un savietojamības principiem ar citām iekārtām. Šī

tehniskā informācija ir nepieciešama tirgus dalībniekiem saistītajos tirgos, lai pieņemtu lēmumu par tālāko rīcību (piemēram, lai izlemtu savietošanu veikt patstāvīgi vai arī saņemt attiecīgos pakalpojumus no pieteicējas vai cita komersanta).

Līdz ar to ir pamatots Konkurences padomes secinājums, ka informācijas nesniegšanas gadījumā tiek kavēta citu tirgus dalībnieku darbība saistītajos tirgos (kases aparātu un telemātikas iekārtu tirdzniecība un apkalpošana, informācijas tehnoloģiju pakalpojumi, kas saistīti ar savietošanu) un ka pieteicēja kā VBTS datu bāzes uzturētāja, ņemot vērā tās rīcībā esošo informāciju, ir neizbēgams darījuma partneris.

[11] Vērā ņemams, ka par VBTS datu bāzes izveidošanu un uzturēšanu atbildīga ir Direkcija. Minētais tieši izriet no normatīvo aktu regulējuma. Arī pieteicēja norāda, ka kā VBTS datu bāzes uzturētāja darbojusies līguma ietvaros un saskaņā ar Direkcijas norādījumiem. Tātad ir iespējams, ka visa nepieciešamā tehniskā informācija atradās arī Direkcijas rīcībā.

Minētais faktiski izriet no 2010.gada 18.janvāra pieņemšanas-nodošanas akta (*lietas 3.pielikuma 106.lapa*), ar kuru pieteicēja nodeva Direkcijai saskaņā ar iepriekš noslēgto līgumu izstrādāto programmatūru un ar to saistīto dokumentāciju.

Tomēr, lai arī Direkcijas rīcībā bija tehniskā informācija, tās rīcībā nebija resursu, lai šī tehniskā informācija tiktu sniegta ieinteresētajām personām. Minētais bija zināms arī pašai pieteicējai, 2012.gada 12.novembra sarunā ar Konkurences padomi atzīstot, ka Direkcijas rīcībā „nav šādu tehniski sagatavotu cilvēku, kas spētu veikt attiecīgos darbus” (*lietas 4.pielikuma 182.lapa*). Arī Direkcija ir norādījusi, ka jautājumi, kas saistīti ar iekārtu savietošanu ar VBTS datu bāzi, ir risināmi ar VBTS uzturētāju – pieteicēju (*lietas 1.pielikuma 7., 19.lapa*).

Tādējādi, kaut arī formāli tehniskā informācija, kas saistīta ar VBTS datu bāzi, bija Direkcijas rīcībā, Direkcija faktiski tomēr šo informāciju neizmantoja (nespēja izmantot).

Starp Direkciju un pieteicēju noslēgtie līgumi par VBTS datu bāzes uzturēšanu (*lietas 1.pielikuma 133.-158., 159.-170., 181.-193., 216.-228.lapa*) piešķir pieteicējai ekskluzīvas tiesības uzturēt VBTS datu bāzi, kas savukārt norāda uz to, ka tirgū nepastāvēja piedāvājuma puses aizvietojamība, ņemot vērā, ka neviens cits tirgus dalībnieks nenodrošināja VBTS datu bāzes uzturēšanu un nespēja dot lietotājiem (pārvadātājiem) piekļuvi šai datu bāzei. Arī šis apstāklis raksturo pieteicējas dominējošo stāvokli VBTS datu bāzes uzturēšanas pakalpojumu tirgū.

[12] Tālāk pārbaudāms, vai pieteicējas darbībās ir konstatējama dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana.

[13] Ļaunprātīgas izmantošanas jēdziens ir *objektīvs jēdziens*, kurš ietver dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma rīcību, kas var ietekmēt struktūru tirgū, kurā tieši attiecīgā uzņēmuma klātbūtnes dēļ konkurence jau ir pavājinājusies, un kas, izmantojot līdzekļus, kuri atšķiras no tiem, kas pastāv normālas preču un pakalpojumu konkurences apstākļos uz uzņēmēju sniegto pakalpojumu pamata, apgrūtina joprojām tirgū esošā konkurences līmeņa saglabāšanu vai konkurences palielināšanos (*sk., piemēram, Eiropas Savienības Tiesas 1979.gada 13.februāra sprieduma lietā C-85/76 91.punktā, Pirmās instances tiesas 2003.gada 30.septembra sprieduma lietā T-203/01 54.punktā un 2009.gada 9.septembra sprieduma lietā T-301/04 140.punktā*).

Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā sīkāk skaidrots, kā var izpausties dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana.

Konkurences padome Lēmumā konstatējusi, ka pieteicējas darbībās saskatāmas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā paredzētā pārkāpuma pazīmes.

Minētās tiesību normas noteic, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties kā:

1) atteikšanās slēgt darījumu ar citu tirgus dalībnieku vai grozīt darījuma noteikumus bez objektīvi attaisnojoša iemesla, tajā skaitā netaisnīga un nepamatota atteikšanās piegādāt preces vai sniegt pakalpojumus;

2) preču ražošanas vai realizācijas apjomu, tirgu vai tehniskās attīstības ierobežošana bez objektīvi attaisnojoša iemesla par sliktu patērētājam.

[14] Konkurences likuma 13.panta 1.punkta piemērošanas gadījumā jāvērtē gan tirgus dalībnieka darbības („atteikuma” veids), gan šo darbību vajadzība efektīvai konkurencei, tās aizskārums un darbību attaisnojums (*sk. Augstākās tiesas 2010.gada 15.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-370/2010 10.punktā*).

Lēmumā norādīts, ka Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā paredzētā pārkāpuma pazīmes pieteicējas darbībās izpaudās kā atteikums sniegt tehnisko informāciju par datu nosūtīšanu no/uz VBTS datu bāzi. No Lēmuma arī izriet, ka ir vērtētas tādas pieteicējas darbības kā atteikums sniegt tehnisko informāciju (Lēmuma 3.1.punkts) un atteikums sniegt savietošanas pakalpojumu (Lēmuma 3.2. un 3.4.punkts).

[15] Lēmumā konstatēts, ka SIA „Nordeka serviss” 2010.gada 13.aprīlī lūdza Direkcijai sniegt tehnisko informāciju par kases aparāta BSA-5 savietošanu ar VBTS datu bāzi (*lietas 1.pielikuma 6.lapa*). Direkcija šo informāciju nesniedza, norādot, ka savietošanas jautājumi risināmi tieši ar pieteicēju (*lietas 1.pielikuma 7., 9.-10., 17.-19.lapa*). Pieteicēja šādu informāciju nesniedza. Tehniskā informācija, kā minēts iepriekš, bija tieši pieteicējas kā VBTS datu bāzes uzturētāja rīcībā, līdz ar to par pamatotu

atzīstams Lēmumā izdarītais secinājums, ka tādējādi pieteicēja bija neizbēgams darījumu partneris ikvienam, kas savas iekārtas vēlas savietot ar VBTS datu bāzi.

Lēmumā arī konstatēts, ka starp pieteicēju, Direkciju un SIA „Nordeka serviss” norisinājās sarunas par pēdējai nepieciešamā kases aparāta BSA-5 savietošanas moduļa ar VBTS datu bāzi izstrādi (*lietas 1.pielikuma 62.-74.lapa*). Lai gan, kā secināms no savstarpējās sarakstes, pieteicēja konceptuāli piekrita slēgt līgumu ar SIA „Nordeka serviss” par kases aparāta BSA-5 savietošanas moduļa izstrādi, līguma slēgšana tika novilcināta.

Kā šādas rīcības attaisnojumu pieteicēja norādīja Direkcijas plānu izstrādāt vienotu datu pārraides standartu – Vārteju. Vārtejas izstrāde, kā pamatoti atzinusi Konkurences padome, ir vērtējama kā objektīvs iemesls individuāla kases aparāta BSA-5 savietošanas moduļa projekta izstrādes pārtraukšanai. Tomēr vienlaikus vērā ņemamas citas pieteicējas darbības, kas radīja efektīvas konkurences aizskārumu – apstākļi, ka pieteicēja iepriekš neizsniedza tehnisko informāciju, lai SIA „Nordeka serviss” patstāvīgi varētu izstrādāt kases aparāta BSA-5 savietošanas moduli ar VBTS datu bāzi, un apstākļi, ka pieteicēja attiecībā uz savu piedāvāto produktu (kases aparātu NEW 8110) arī pirms Vārtejas izstrādes pabeigšanas bija izstrādājusi tehnisko risinājumu darbībai VBTS.

[16] Lēmumā konstatēts, ka pieteicēja atteicās sniegt savietošanas pakalpojumu ne vien SIA „Nordeka serviss”, bet arī citiem tirgus dalībniekiem.

Proti, SIA „Intelligent Systems”, kas nodarbojas ar GPS transporta uzraudzības sistēmu izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu, vērsās Direkcijā ar lūgumu sniegt tehnisko informāciju, kas nepieciešama, lai no telemātikas iekārtas nodrošinātu datu plūsmu no/uz VBTS datu bāzi (*lietas 3.pielikuma 236.lapa, lietas 4.pielikuma 39.lapa, 5.pielikuma 173.-175.lapa*). Līdzīgi kā citos gadījumos Direkcija norādīja, ka šie jautājumi risināmi ar pieteicēju (*lietas 4.pielikuma 38., 71.lapa, 5.pielikuma 176.lapa*). Pieteicēja pieprasīto tehnisko informāciju nesniedza. Rezultātā SIA „Intelligent Systems” telemātikas iekārtas netika savietotas ar VBTS datu bāzi, attiecīgi tās nevarēja tikt piedāvātas pārvadātājiem lietošanai VBTS.

Arī attiecībā uz SIA „ERGS” apkalpoto kases aparātu OKA PL(b) nenotika tā savietošana ar pieteicējas apkalpotajām G-trans830, kā rezultātā SIA „ERGS” nespēja nodrošināt darbību VBTS un SIA „ERGS” darījumu partnere SIA „VIDLAUTO” izvēlējās pieteicējas apkalpoto kases aparātu NEW 8110.

[17] Vērtējot iespējamās konkurences priekšrocības, kādas konkrētajā situācijā guvusi pieteicēja, Konkurences padome ir secinājusi, ka pieteicēja vēl pirms Vārtejas izstrādes bija nodrošinājusi tās izplatītā kases aparāta NEW 8110 savietošanu ar VBTS datu bāzi (*lietas 4.pielikuma 44.-45.lapa*).

Tehniskā risinājuma izpildi pieteicēja veica pilnībā patstāvīgi, izmantojot tās rīcībā kā VBTS datu bāzes uzturētājam pieejamo informāciju un tehnisko informāciju par pieteicējas apkalpoto telemātikas iekārtu G-trans830. Tātad pieteicējas kā VBTS datu bāzes uzturētāja rīcībā bija visa nepieciešamā informācija par datu bāzes uzbūvi un tehniskajiem risinājumiem, kā arī telemātikas iekārtas G-trans830 datu pārraides protokols, lai patstāvīgi veiktu savietošanas darbības vēl pirms Vārtejas izstrādes. Turklāt, kā norādījusi pati pieteicēja, līdz Vārtejas izstrādāšanai jaunu iekārtu ar VBTS varēja savietot tikai pieteicēja, kuras rīcībā bija datu pārraides protokols, kas ir telemātikas iekārtas G-trans830 neatņemama sastāvdaļa (*lietas 4.pielikuma 179.lapa*).

Vienlaikus, kā konstatēts iepriekš, līguma slēgšana par savietošanas pakalpojumu ar SIA „Nordeka serviss” tika novilcināta, norādot, ka kases aparāta BSA-5 pieslēgšana būs iespējama pēc Vārtejas izstrādes. Vērā ņemams, ka pieteicēja sava kases aparāta savietošanu veica neatkarīgi no Direkcijas, kamēr citiem komersantiem bija jāslēdz attiecīgs līgums ar Direkciju.

Šādos apstākļos Lēmumā pamatoti secināts, ka pieteicēja ir guvusi konkurences priekšrocības iepretim citiem kases aparātu piedāvātājiem.

[18] Analizējot pieteicējas darbību telemātikas iekārtu tirgū, konstatējams, ka, neizsniedzot informāciju par datu apmaiņu ar VBTS datu bāzi un neveicot citu telemātikas iekārtu savietošanu ar VBTS datu bāzi, pieteicēja ir nodrošinājusi, ka pārvaldītāju vienīgā iespēja ir izvēlēties tieši pieteicējas piedāvātās telemātikas iekārtas. Līdz ar to tiek kavēta konkurence telemātikas iekārtu pārdošanas un apkalpošana tirgū. Pieteicējas finanšu rādītāji liecina, ka 2010. un 2011.gadā ienākumi no telemātikas iekārtu, kas savietotas ar VBTS datu bāzi, uzturēšanas veidoja būtisku pieteicējas ienākumu daļas, kas norāda uz pieteicējas komerciālu interesi izmantot dominējošo stāvokli VBTS datu bāzes uzturēšanas tirgū.

Savukārt analizējot pieteicējas darbību kases aparātu ar GPS/GPRS moduli tirgū, balstoties uz lietas izpētes laikā iegūto informāciju par pārvaldītāju darbību VBTS sistēmā un izmantotajām iekārtām, secināms, ka pieteicējas ienākumi no kases aparāta NEW 8110 apkalpošanas un pārdošanas laika posmā no 2010.gada līdz 2012.gadam ir būtiski pieauguši. Vienlaikus konstatējams, ka daļa pārvaldītāju, kas iepriekš izmantoja kases aparātu BSA-4, pārtrauca sadarbību ar SIA „Nordeka serviss” un noslēdza līgumu ar pieteicēju par kases aparāta NEW 8110 iegādi un apkalpošanu, kā pamatojumu minot, ka kases aparāts BSA-4 ir tehniski novecojis, savukārt kases aparāts NEW 8110 ir jaunās paaudzes kases aparāts ar GPS/GPRS moduli. Līdz Vārtejas izstrādei jaunākās paaudzes kases aparātus piedāvāja tikai pieteicēja, kas attiecīgi ietekmēja pārvaldītāju izvēli.

Šādos apstākļos atzīstams par pamatotu Konkurences padomes secinājums, ka pieteicēja izmantoja dominējošo stāvokli VBTS datu bāzes

uzturēšanas tirgū, lai stiprinātu savas pozīcijas un gūtu ekonomisku labumu gan telemātikas iekārtu, gan arī kases aparātu tirgos, radot citiem komersantiem stratēģiskas barjeras ienākšanai šajos tirgos.

[19] Lēmumā norādīts, ka Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētā pārkāpuma pazīmes pieteicējas darbībās izpaudās kā tehniskās attīstības kavēšana, jo pieteicēja radīja šķēršļus jaunās paaudzes kases aparātu ieviešanai tirgū.

Šāds Konkurences padomes secinājums ir pamatots, jo lietā konstatēto apstākļu kopums norāda, ka pieteicēja, atsakoties sniegt tehnisko informāciju SIA „Nordeka serviss”, lai šai sabiedrībai būtu iespējams patstāvīgi pieņemt lēmumu par kases aparāta BSA-5 savietošanu ar VBTS datu bāzi, nepamatoti novilcinot līguma slēgšanu ar SIA „Nordeka serviss” par minētā kases aparāta savietošanu ar VBTS datu bāzi un vienlaikus vēl pirms Vārtejas pabeigšanas izstrādājot tehnisko risinājumu darbībai VBTS pašas piedāvātajam un apkalpotajam kases aparātam NEW 8110, ir kavējusi konkurentu piedāvāto jaunās paaudzes kases aparātu ieviešanu tirgū.

[20] Pretēji pieteicējas apgalvotajam apgabaltiesa nekonstatē, ka Direkcija ierobežoja pieteicējas iespēju sniegt konkurentiem nepieciešamo informāciju iekārtu savietošanai ar VBTS datu bāzi. Turklāt, kā izriet no lietā konstatētajiem apstākļiem, pieteicējas konkurentiem, kuri vērsās Direkcijā ar lūgumu sniegt nepieciešamo informāciju par attiecīgo iekārtu savietošanu ar VBTS datu bāzi, Direkcija norādīja uz nepieciešamību vērsties tieši pie SIA Transporta telemātikas sistēmas”, ar kuru tālāk risināt tehniska rakstura jautājumus. Ja arī informācijas izsniegšana kaut kādā mērā varētu apdraudēt VBTS datu bāzes darbību, pieteicējai bija iespējams patstāvīgi veikt attiecīgās iekārtas savietošanu ar VBTS datu bāzi. Tomēr, kā izriet no Lēmumā konstatētā, pieteicēja vai nu vispār nesniedza pieprasīto tehnisko informāciju (nepaskaidrojot iemeslus), vai arī novilcināja līguma slēgšanu par konkurējošās iekārtas savietošanu ar VBTS datu bāzi.

[21] Nosakot atbildību par pieļautajiem Konkurences likuma pārkāpumiem, Konkurences padome atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” ir ņēmusi vērā pārkāpuma veidu, pārkāpuma radītās sekas, pieteicējas lomu pārkāpumā, pārkāpuma ilgumu. Padome arī konstatējusi, ka nepastāv atbildību mīkstinoši vai pastiprinoši apstākļi.

Apgabaltiesa nekonstatē nepareizības soda apmēra noteikšanā, arī pieteicēja uz tādām nav norādījusi.

[22] Šādos apstākļos atzīstams, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta otro daļu, Administratīvā procesa likuma 246.-251. un 329.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt SIA „Transporta telemātikas sistēmas” pieteikumu par Konkurences padomes 2013.gada 13.decembra lēmuma Nr.E02-63 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja *(paraksts)* L.Konošonoka

Tiesneses *(paraksts)* I.Amona

(paraksts) S.Gintere

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese
Rīgā, 2015.gada 29.jūnijā

L.Konošonoka